

nederlandse zuivel organisatie

OVEREENKOMST

'Verbeteren mineralenefficiëntie van melkveebedrijven via KringloopWijzer'

Van **1 juli 2015 tot 1 januari 2017** zijn de volgende afspraken van kracht tussen:

- De Nederlandse Zuivelorganisatie, statutair gevestigd te Zoetermeer (hierna NZO), ten deze (rechtsgeldig) vertegenwoordigd door de heer 'R. Joosten;
die de zuivelverwerkende industrie vertegenwoordigt;

en het zuivelbedrijf (zie bijlage 'Ondertekenaars overeenkomst')
- De Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie, statutair gevestigd te Rotterdam (hierna Nevedi), ten deze (rechtsgeldig) vertegenwoordigd door de heer H.W.C.M. Flipsen;
die de diervoederindustrie vertegenwoordigt;

en het diervoederbedrijf (zie bijlage 'Ondertekenaars overeenkomst')
- De VLB –vereniging van accountants- en belastingadviesbureaus-, statutair gevestigd te Zwolle (hierna VLB) ten deze (rechtsgeldig) vertegenwoordigd door de heer F.-K. Tsang;
die de accounts- en belastingadviesbureaus in de agrarische sector vertegenwoordigt.

en het accountants-/belastingadviesbureau (zie bijlage 'Ondertekenaars overeenkomst')
- De federatie LTO Nederland, statutair gevestigd te Den Haag (hierna LTO Melkveehouderij), ten deze (rechtsgeldig) vertegenwoordigd door de heer C. Romijn;
die de sector melkveehouderij vertegenwoordigt;

NZO, Nevedi, VLB en LTO Melkveehouderij, hierna tezamen te noemen 'Partijen'.

In aanmerking genomen dat:

- de zuivel-/melkveehouderijsector een flinke bijdrage levert aan de Nederlandse economie. De exportwaarde van de zuivel-/melkveehouderijsector is tussen 2005 en 2012 met gemiddeld 7% per jaar gegroeid en biedt 44 duizend voltijd banen. De groeiende vraag biedt Nederland grote kansen voor zowel zuivel- als kennisexport o.a. naar opkomende landen in Azië en Afrika. Zoals alle landbouw, legt ook de melkveehouderij beslag op schaarse natuurlijke bronnen;
- het verder ontwikkelen van de Nederlandse zuivel-/melkveehouderijsector alleen mogelijk is binnen de milieuraanvoorwaarden van de rijksoverheid. In 2008 hebben de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) en LTO Melkveehouderij hun krachten gebundeld in de Duurzame Zuivelketen, waarin zij op een aantal punten ambitieuzer zijn dan de wettelijke kaders. Met dit initiatief streven de zuivelindustrie en melkveehouders naar het wereldwijde koploperschap van de Nederlandse zuivelsector op het gebied van duurzaamheid door middel van een integrale aanpak;

- het agrobedrijfsleven – waaronder de zuivel-/melkveehouderijsector - op 3 juli 2013 concrete plannen heeft aangeboden aan de Staatssecretaris van Economische Zaken voor de realisatie van voldoende mestverwerkingscapaciteit en aanvullende maatregelen. Deze plannen zijn gericht op de realisatie van de doelen van het mestbeleid en alle overige aan de veehouderij gerelateerde milieudoelen. Eerder heeft de staatssecretaris aangegeven dat alleen bij voldoende concrete plannen ingrijpen van de rijksoverheid in de omvang van de melkveehouderij achterwege kan blijven;
- het sturen op mineralenefficiëntie een belangrijke pijler van het mestbeleid is. De inspanningen van LTO Melkveehouderij en Nevedi in het kader van het convenant 'Verlaging fosfaatproductie via rundveevoeders' van 2010 tot 2015 hebben geresulteerd in een verbetering van de mineralenefficiëntie op het melkveebedrijf. De fosfaat- en stikstofproductie als ook de ammoniak- en broeikasgasemissie zijn hiermee gereduceerd tot een niveau beneden het fosfaatplafond (173 mln kg).
- door concrete maatregelen op dier- en gewasniveau een verdere verbetering van de fosfaat-, stikstof en koolstofefficiëntie mogelijk is. Dit is onder meer aangetoond binnen het project Koeien & Kansen en op ca. 1500 pilot-bedrijven;
- de [KringloopWijzer](#) het managementinstrument is voor het inzichtelijk maken van de mineralenstromen op het melkveebedrijf. Dit instrument maakt het mogelijk gericht te sturen op het verbeteren van de mineralenefficiëntie van het melkveebedrijf met aantoonbaar minder verliezen naar bodem, water en lucht;
- het milieubeleid van de rijksoverheid een taakstelling met betrekking tot het verlagen van emissies naar het milieu (bodem, water, lucht) kent.

Partijen stellen zich gezamenlijk ten doel:

- de zuivel-/melkveehouderijsector verder te laten ontwikkelen richting 2020 binnen de door de rijksoverheid gestelde milieurandvoorwaarden;
- het optimaal benutten van plaatsingsruimte en het verbeteren van de mineralenefficiëntie met behulp van het managementinstrument de KringloopWijzer met als resultaten:
 - Fosfaatproductie van de melkveehouderijsector richting 2020 blijft beneden het niveau (84,9 miljoen kg) van het fosfaatplafond 2002;
 - Ammoniakemissie is in 2020 met ca. 5 kton verlaagd ten opzichte van 2011, waarvan ca. 3 kton via voer- en managementmaatregelen (via fosfaat);
 - Broeikasgasemissie is in 2020 verlaagd met 20% ten opzichte van 1990, waarvan een deel via voer- en managementmaatregelen
- voldoende operationele mestverwerkingscapaciteit te realiseren voor het verplicht te verwerken fosfaatoverschot van alle dierlijke sectoren (exclusief pluimvee) en daarmee ook voor de zuivel-/melkveehouderijsector in 2015 daarna richting 2020;
- zo nodig niet-vrijblijvende maatregelen te nemen ten einde binnen de gestelde milieurandvoorwaarden richting 2020 te blijven;
- Jaarlijks de voortgang op bovenstaande milieudoelen (fosfaat, ammoniak, broeikasgassen) op te nemen in de sectorrapportage van de Duurzame Zuivelketen.

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- KringloopWijzer-bedrijf: een melkveebedrijf dat het bedrijfsspecifieke overschot van fosfaat, stikstof en koolstof berekent met behulp van het managementinstrument de KringloopWijzer;
- Niet KringloopWijzer-bedrijf: een melkveehouderijbedrijf dat het managementinstrument de KringloopWijzer niet bedrijfsmatig toepast.

Partijen zetten zich gezamenlijk in:

KringloopWijzer-bedrijven

- het economische voordeel te optimaliseren o.a. door het stimuleren van voer- en managementmaatregelen op het melkveebedrijf ter verbetering van de mineralenefficiëntie en het verlagen van de totale mineralenaanvoer;
- het toepassen van uniforme rekenregels van de KringloopWijzer en het gebruiken van de erkende bronnen voor invoergegevens – ontwikkeld en vastgesteld door Wageningen UR in opdracht van het Economische Zaken en ZuivelNL (eerder Productschap Zuivel) – voor het berekenen van de mineralenefficiëntie van melkveebedrijven;
- het monitoren van de resultaten van het werken met het managementinstrument 'KringloopWijzer' voor o.a. sectorrapportages betreffende de milieudoelen (fosfaat, ammoniak, broeikasgassen).

Niet KringloopWijzer-bedrijven

- het bedrijfsmatig toepassen van de KringloopWijzer op het melkveebedrijf te bevorderen.

Ondertekenaar 'zuivelbedrijf' gaat er toe over:

- Per 1 januari 2015 de KringloopWijzer als het managementinstrument voor het inzichtelijk maken van de mineralenefficiëntie van het melkveebedrijf op te nemen in het kwaliteitssysteem of duurzaamheidsprogramma;
- Per 1 januari 2015 het invullen van de KringloopWijzer te verplichten voor alle leveranciers (melkveebedrijven) met een fosfaatoverschot (fosfaatproductie > fosfaatruimte). Uiterlijk 1 januari 2016 wordt dit verbreed naar alle leveranciers (melkveebedrijven);
- Per 1 januari 2016 het (economisch) stimuleren van het verbeteren van de mineralenefficiëntie op het melkveebedrijf op te nemen in het kwaliteitssysteem of duurzaamheidsprogramma

Ondertekenaar 'diervoederbedrijf' gaat er toe over:

- per 1 juli 2015 een aangescherpt maximum bruto P-gehalte van gemiddeld 4,3 g/kg òf een aangescherpt maximum P/RE ratio van gemiddeld 2,3 over het totale assortiment rundveemengvoeders te gaan hanteren;
- in het productassortiment mengvoeders, enkelvoudige voeders en vochtrijke diervoeders

- op te nemen, waarmee naast de fosfaatproductie ook de emissies van ammoniak en/of broeikasgassen kunnen worden verlaagd;
- met producenten en/of leveranciers van enkelvoudige voeders en vochtrijke diervoeders in overleg te treden om het bewustzijn van de noodzaak van het verlagen van het bruto P-gehalte van deze voedermiddelen voor de zuivel-/melkveehouderijsector te verhogen;
 - te adviseren met technisch en economisch haalbare maatregelen met betrekking tot de rantsoensamenstelling (o.a. ruwvoer) en management ter verbetering van de mineralenefficiëntie op het melkveehouderijbedrijf;
 - deel te nemen aan de enquête van Nevedi, waarmee het volume en het gemiddelde P-, en N-gehalte van alle in Nederland afgezette rundveevoeders - mengvoeders, enkelvoudige voeders en vochtrijke diervoeders – worden opgevraagd.

Ondertekenaar 'accountants- en belastingadviesbureau' gaat er toe over:

- het inzichtelijk maken van het economisch voordeel van het werken met het managementinstrument de KringloopWijzer voor (klanten) melkveehouders;
- het borgen van de kwaliteit van de resultaten van de KringloopWijzer voor (klanten) melkveehouders die het managementinstrument de KringloopWijzer als vrije bewijsleer of een vergelijkbare bepaling willen gebruiken voor afwijkende normen in de Meststoffenwet.

NZO, Nevedi en VLB gaan er toe over:

- de ondertekenaars 'zuivelbedrijven', 'diervoederbedrijven' en 'accountants- en belastingbureaus' van de overeenkomst op te roepen zich te committeren aan de overeenkomst 'Verbeteren mineralenefficiëntie van melkveebedrijven via KringloopWijzer';
- ondertekenaars 'zuivelbedrijven', 'diervoederbedrijven' en 'accountants- en belastingbureaus' te stimuleren tot deelname aan pilots en in netwerken ter bevordering van het de implementatie van het managementinstrument KringloopWijzer op melkveebedrijven;
- via informatie op de website, ledenbladen, bijeenkomsten, artikelen in vakbladen, etc. bij haar leden de noodzaak van het verbeteren van de mineralenefficiëntie op rundveebedrijven via de KringloopWijzer te benadrukken;
- het zorg dragen voor het leveren aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) van betrouwbare basisgegevens voor het onafhankelijk berekenen van de fosfaatproductie, ammoniakemissie en broeikasgasemissies van de melkveehouderijsector door de Werkgroep Uniformering berekening Mest- en mineralencijfers (WUM).

LTO Melkveehouderij gaat er toe over:

- het bewustzijn van de noodzaak tot het verbeteren van de mineralenefficiëntie te verhogen met behulp van voer- en managementmaatregelen op melkveehouderijbedrijven via ledenbijeenkomsten in het najaar van 2015 en daarna;
- het inbrengen - in politieke en beleidsmatige discussies - van het standpunt dat alleen individuele afrekenbaarheid en aanspreekbaarheid van melkveehouders op de

nederlandse zuivel organisatie

- mineralenefficiëntie van het bedrijf een verantwoorde ontwikkeling van de melkveehouderijsector mogelijk maakt;
- de doelen in reductie van fosfaatproductie, ammoniakemissie en broeikasgasemissie richting 2020 bij alle leden melkveehouders actief onder de aandacht te brengen;
 - het publiekelijk committeren aan bovengenoemde maatregelen van ondertekenaars 'zuivelbedrijven', 'diervoederbedrijven' en 'accountants- en belastingbureaus';
 - via bedrijfsrapportages in vakbladen, informatie op de websites van LTO Noord, ZLTO en LLTB actief het belang van het verbeteren van de mineralenefficiëntie met behulp van voer- en managementmaatregelen op melkveebedrijven onder de aandacht te brengen;

Uiterlijk 1 januari 2017 wordt deze overeenkomst herzien en daarna verlengd richting 2020.

Aldus overeengekomen en ondertekend¹:

Datum: 20 mei 2015

NZO

LTO Nederland

Nevedi

VLB

R. Joosten

C. Romijn

H. Flipsen

F.-K. Tsang

¹ In de bijlagen zijn overzichten opgenomen van leden ondertekenaars zuivelbedrijven (NZO), diervoederbedrijven (Nevedi) en accountants- en belastingadviesbureaus (VLB).